

KURSKATALOG

2009–2010

VED KURSSENTRA

Mo og Jølster
vidaregåande skule

•

Sogn Jord- og
Hagebruksskule

•

Forsøksringen
Sogn og Fjordane

KURSOVERSIKT

KURSNAMN

Kurs i regi av Mo og Jølster vidaregåande skule

	PÅMELDINGSFRIST	SIDE
1	SNARAST	4
2	1. september	4
3	20. september	5
4	20. september	5
5	1. oktober	6
6	1. oktober	6
7	1. oktober/10. januar	7
8	1. november	7
9	10. januar	8
10	10. januar	8
11	10. januar	9
12	20. februar	9
13	1. mars	10
14	1. mars	10

Kurs i regi av Sogn Jord- og Hagebruksskule

Nettverk: Erfaringsnettverk for kjøtverksemder	SNARAST	12
15	7. september	12
16	11. september	13
17	10. oktober	13
18	2. oktober	14
Modulkurs: Lokal foredling og omsetning av mjølk, del 1	9. oktober	14
19	15. oktober	15
Studietur: Studietur i Nederland og Belgia – Ølbrygging og landbruk	20. september	15
20	Ikkje fastsett	15
21	Ikkje fastsett	16
22	Ikkje fastsett	16
23	16. desember	16
Nettverk: Erfaringsnettverk for kjøtverksemder	4. desember	17
24	14. januar	17
Modulkurs: Lokal foredling og omsetning av mjølk, del 2	25. januar	18
Studietur: Studietur til Frankrike om ost	1. desember	18
25	1. april	19
26	15. april	19

Kurs i regi av Forsøksringen

27	1. oktober	21
28	4. januar	21
29	1. november	22
30	1. november	22
31	1. september	23
32	1. november	23

Mo og Jølster vidaregåande skule 2009/2010

Mo og Jølster vidaregåande skule avdeling Mo ligg 10 km frå Førde sentrum. Skulen har i dag desse tilboda:

- Vg1 naturbruk
- Vg1 naturbruk med vekt på hest
- Vg2 landbruk og gartnarnæring
- Vg2 hest- og hovslagarfag
- Vg3 landbruk
- Vg3 studieførebuande naturbruk
- Allmennfagleg påbygging
- Nettbasert agronomutdanning for vaksne

Skulen har eige gardsutsal og foredlingsanlegg for utleige. I tillegg tilbyr vi undervisningslokale for seminar og møteverksemd. Fleire opplysningar på www.mojo.vgs.no.

På dei neste sidene følgjer ei oversikt over kursverksemda hausten 2009 og våren 2010.

Påmelding til kurs og seminar: Mo og Jølster vidaregåande skule, 6800 Førde
Tlf. 57 65 64 40, Faks: 57 65 64 41, E-post: paamelding.mojo@sfj.no
For meir informasjon kontakt kursansvarleg Knut Vebjørnsen
tlf. 57 65 64 75, mob. 415 30 735, e-post: knut.vebjornsen@sfj.no
Heimeside: www.mojo.vgs.no

KURS: 1

AGRONOMUTDANNING FOR VAKSNE

Kombiner utdanning i landbruket med jobben

- Mål: Gje fagutdanning til bønder og andre interesserte.
- Kursinnhald: Gjennom 9 helgesamlinger pr. år og oppgåveløysing over Internett vert du agronom på to år. Studiet gjev kompetanse i landbruksfag på Vg2 og Vg3, vidaregåande nivå. Ein kan velje om ein ønskjer elevstatus eller å gå opp som privatist til våren.
- Målgruppe: Vaksne over 20 år
- Kursstad: Mo
- Kursansvarleg: Knut Vebjørnsen
- Kurslengde: 2 år (fredag kl. 10.00–laurdag kl. 15.30 siste helga i månaden)
- Deltakartal: 12
- Tid: Første samling 28.–29. august 2009
- Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule
- Påmeldingsfrist: SNARAST**
- Søknad til: Søknadsskjema finn ein på www.mojo.vgs.no under vaksen-opplæring. For meir informasjon, kontakt kursansvarleg på tlf. 57 65 64 75, mob. 415 30 735, e-post: knut.vebjornsen@sfj.no

KURS: 2

TRAKTORKURS FOR KVINNER

- Mål: Få kvinner til å ta større del i gardsdrifta.
- Kursinnhald: Kurset tek for seg grunnleggjande opplæring i traktorkøyring. Kopling og bruk av ulike reiskapar. Rygging med traktortilhengar. Ettersyn og vedlikehald.
- Målgruppe: Kvinner knytt til gardsdrift.
- Kursstad: Mo
- Kurslærer: Jarle Rongve
- Kurslengde: 12 timar fordelt på 4 kveldar
- Deltakartal: 6
- Pris: Kr 1.200,–
- Tid: Kveldskurs på tysdagar.
Første kurskveld
8. september 2009 kl. 18.00
- Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule
- Påmeldingsfrist: 1. september 2009**
- Påmelding til: Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

KURS: 3

ØKONOMI OG DRIFTSLEIING

- Mål: Bättre økonomistyring i eiga verksemd.
- Kursinnhald: Eigarstruktur og eigarforhold, produktkalkyle, ulike salsledd og prissetting, organisering, kapital- og finansiering.
- Målgruppe: Småskalaverksemdar eller enkeltpersonar som ønskjer å vidareutvikle bedrifta si.
- Kursstad: Mo
- Kursansvarleg: Knut Vebjørnsen
- Kurslengde: 1 dag
- Deltakartal: 15
- Pris: Kr 600,- inkl. lunsj
- Tid: 13. oktober 2009
- Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule i samarbeid med Kompetansenavet Vest.

Påmeldingsfrist: 20. september 2009

Påmelding til: Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

KURS: 4

VARME ARBEID - SERTIFISERINGSKURS

- Mål: Ta sertifikat som kvalifiserar til å drive med varme arbeid.
- Kursinnhald: Deltakarane skal gjennom kurset tileigne seg kunnskap om korleis brann oppstår og korleis den spreier seg. Faremoment ved varme arbeid (risikoanalyse og førebyggjande tiltak). Gjennomføre varme arbeid etter faste rutinar. Praktisk øving i brannsløkking. Øvinga går føre seg ved brannstasjonen i Førde. Kurset vert avslutta med skriftleg prøve.
- Målgruppe: Bønder og andre som driv med varme arbeid som sveising, bruk av vinkelslipar m.m.
- Kursstad: Mo
- Kurslærer: Henrik Aabrekk
- Kurslengde: 1 dag
- Deltakartal: 25
- Pris: Kr 1.400,-
- Tid: 14. oktober 2009
- Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule.
- Påmeldingsfrist: 20. september 2009**
- Påmelding til: Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

KURS: 5

FOREDLING AV KJØT

- Mål:** Formidle kunnskap om ulike foredlingsmåtar for å få best mogleg kvalitet og pris på produkta.
- Kursinnhald:** Planlegging og godkjenning av foredlingsanlegg. Mørning og modning av ulike dyreslag. Partering og utbeiningsteknikkar med fokus på kvalitet, bruksområde og utbytte. Tillaging av rullar, steiker, filetar, biffar, grytekjøtt, fenalår, spekeskinker og pinnekjøtt. Salting, koking, røyking, pakking/vakuumering, merking og oppbevaring. Hygiene, vask/desinfeksjon og avfallsbehandling. Internkontroll (IK-mat/Nasjonale retningslinjer) Besøk til lokal foredlingsbedrift.
- Målgruppe:** Interesserte frå småskalaverksemdar eller bønder som ønskjer å ta hand om foredlinga av eigen produksjon. Ingen krav om forkunnskap.
- Kursstad:** Mo
- Kursansvarleg:** Jakob Sætre
- Kurslengde:** 4 dagar
- Deltakartal:** 6
- Pris:** Kr 4.200,- inkl. lunsj og kveldsprogram eine kvelden.
- Tid:** 20.–23. oktober 2009
- Tilskipar:** Mo og Jølster vidaregåande skule i samarbeid med Kompetansenavet Vest.
- Påmeldingsfrist:** 1. oktober 2009
- Påmelding til:** Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@s fj.no

KURS: 6

BRUK OG VEDLIKEHALD AV MOTORSAG

- Mål:** Gje trygg og god opplæring i bruk og stell av motorsag.
- Kursinnhald:** Verneutstyr, handtering og bruk av motorsag, felling, kvisting, kapping og vedlikehald av motorsag.
- Målgruppe:** Dei som har liten erfaring i bruk av motorsag
- Kursstad:** Mo
- Kurslærarar:** Jarl Devik, Leif Magne Aarnes
- Kurslengde:** 12 timar
- Deltakartal:** 12
- Pris:** Kr 1.200,-
- Tid:** 30.–31. oktober 2009 (fredag 16.00–20.00 og laurdag 08.00–16.00)
- Tilskipar:** Mo og Jølster vidaregåande skule
- Påmeldingsfrist:** 1. oktober 2009
- Påmelding til:** Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@s fj.no

KURS: 7

KURS I PØSELAGING (2 KURS)

- Mål:** Formidle kunnskap om pøselaging etter gamal tradisjon og nye metodar. Dette for å gjere interesserte produsentar i stand til å foredle eigen produksjon for sal.
- Kursinnhald:** Oppbevaring og tillaging av tarm til ulike pøseslag. Kjøtt for pøseproduksjon. Krydder og krydderblandingar. Lage ulike deigar. Produksjon av spekepølse, dampepølse, knakkpølse, servelat etc. Røyking, koking, pakking, modning, lagring. Ingrediensmerking. Hygiene, vask/desinfeksjon og avfallsbehandling. Internkontroll (IK-mat / Nasjonale retningslinjer / HACCP)
- Målgruppe:** Interesserte frå småskalaverksemder eller bønder som ønskjer å ta hand om foredlinga av eigen produksjon. Fordel med kunnskap om foredling.
- Kursstad:** Mo
- Kurslærer:** Jakob Sætre
- Kurslengde:** 4 dagar
- Deltakartal:** 6
- Pris:** Kr 4.200,- inkl. lunsj og kvelds-program eine kvelden.
- Tid:** Kurs 1: 3.–6. november 2009
Kurs 2: 2.–5. mars 2010
- Tilskipar:** Mo og Jølster vidaregåande skule i samarbeid med Kompetansenavet Vest

- Påmeldingsfrist:** Kurs 1: 1. oktober 2009. Kurs 2: 10. januar 2010
- Påmelding til:** Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

KURS: 8

GRINDVERKSBYGGING

- Mål:** Teoretisk og praktisk innføring i byggeteknikken ved oppføring av grindverksbygningar.
- Kursinnhald:** Val av tømmer, kvalitetsnormer, byggeskikk og bygningskonstruksjon. Dei praktiske øvingane går ut på å setje opp eit enkelt grindbygg.
- Målgruppe:** Bønder og andre. Fordel med bygningserfaring, men ikkje krav for å delta på kurset.
- Kursstad:** Mo
- Kurslærer:** Jon Barlund (Museumshandverkar Sunnfjord Museum)
- Kurslengde:** 4 dagar
- Deltakartal:** 12
- Pris:** Kr 2.800,- inkl. lunsj
- Tid:** 17.–20. november 2009
- Tilskipar:** Mo og Jølster vidaregåande skule
- Påmeldingsfrist:** 1. november 2009
- Påmelding til:** Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

KURS: 9

Mål: Lære å sveise for å kunne gjøre enkle reparasjonsarbeid.
Kursinnhold: Oppbygging av sveiseapparat. Elektrodar til ulike sveiseteknikkar. Enkel samanføring. Enkle reparasjonar av jordbruksreiskapar.
Målgruppe: Bønder og andre interesserte.
Kursstad: Mo
Kurslærer: Hermund Solheim
Kurslengde: 12 timar fordelt på 4 kveldar
Deltakartal: 6
Pris: Kr 1.200,-
Tid: Kveldskurs. Første kurskveld 19. januar 2009 kl. 18.00
Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule
Påmeldingsfrist: **10. januar 2010**
Påmelding til: Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

SVEISEKURS

KURS: 10

Mål: Deltakarane får ta autorisasjonskurs i plantevern for første gang.
Kursinnhold: Kva er plantevern? Ulike aktuelle plantevernmidde. Godkjenning og bruk. Miljø- og helserisiko. Sprøyteutstyr og verneutstyr. Kurset vert avslutta med autorisasjonseksamen som gjev brukarane rett til å bruke plantevernmidde.
Målgruppe: Nye brukarar av plantevernmidde.
Kursstad: Mo
Kurslærer: Nils Jørgen Helgheim
Kurslengde: 18 timar (dagtid)
Deltakartal: 20
Pris: Kr 1.200,- inkl. lunsj. Eksamensavgifta kjem i tillegg.
Tid: 20.-22. januar 2010
Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule
Påmeldingsfrist: **10. januar 2010**
Påmelding til: Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

AUTORISASJONSKURS I PLANTEVERN

KURS: 11

FORNYINGSKURS I PLANTEVERN

- Mål: Fornyning av autorisasjonen for bruk av plantevernmidler.
- Kursinnhald: Integrert plantevern. Godkjenning og bruk med hovudvekt på regelverk og etiketten. Plantevern – helse og miljørisiko med hovudvekt på konsekvensar ved bruk av plantevernmidlar. Sprøyteutstyr. Innstilling og bruk. Skriftleg prøve.
- Målgruppe: Personar som skal fornye godkjenninga (autorisasjonen) for bruk av plantevernmidler.
- Kursstad: Mo
- Kurslærer: Nils Jørgen Helgheim
- Kurslengde: 7 timar (dagtid)
- Deltakartal: 20
- Pris: Kr 600,- inkl. lunsj. Eksamensavgifta kjem i tillegg.
- Tid: 29. januar 2010
- Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule
- Påmeldingsfrist: 10. januar 2010**
- Påmelding til: Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

KURS: 12

MARKNADSFØRING OG SAL

- Mål: Korleis marknadsføre lokale produkt for sal.
- Kursinnhald: Merkevarerbygging og omdømebygging. Produktutvikling og produktforbetring. Organisasjonsutvikling. Visuell identitet gjennom strategisk grafisk design.
- Målgruppe: Småskalaverksemder eller enkeltpersonar som ønskjer å vidareutvikle bedrifta si.
- Kursstad: Mo
- Kursansvarleg: Knut Vebjørnsen
- Kurslengde: 1 dag (10.00– 6.30)
- Deltakartal: 15
- Pris: Kr 600,-
- Tid: 10. mars 2010
- Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule i samarbeid med Kompetansenavet Vest.
- Påmeldingsfrist: 20. februar 2010**
- Påmelding til: Mo og Jølster VGS
tlf. 57 65 64 40 /
paamelding.mojo@sfj.no

KURS: 13

SERTIFISERT SIKKERHEITSSOPPLÆRING FELLESKURS FOR TRUCK OG MASSEFORFLYTNINGSMASKIN

- Mål: Gje bønder generell, grunnleggjande opplæring i sikker bruk av arbeidsutstyr, for å unngå at det oppstår ulykker, jfr. § 49 i Forskrift om bruk av arbeidsutstyr.
- Kursinnhald: Lover og forskrifter. Arbeidsmiljø, ansvar og konsekvensar. Sikkerheitsbestemmelsar for bruk av arbeidsutstyr. Kurset er grunnleggjande for å gå vidare innan bruk av gravemaskin og truck.
- Målgruppe: Bønder.
- Kursstad: Mo
- Kurslærer: Ingvald Os
- Kurslengde: 1 dag
- Deltakartal: 20
- Pris: Kr 1.200,- inkl. lunsj. Eksamensavgifta kjem i tillegg.
- Tid: 17. mars 2010
- Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule
- Påmeldingsfrist: 1. mars 2010**
- Påmelding til: Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

KURS: 14

INN PÅ TUNET – GARDEN SOM PEDAGOGISK RESSURS

- Mål: Utvikle garden som arena for ungdom i ei vanskeleg fase i livet.
- Kursinnhald: Kva er grøn omsorg? Korleis takle born/ungdom med problem? Tilrettelegging av garden. Utvikling av tilbod. Samarbeid med kommune og fylkeskommune. Praktisk erfaring med grøn omsorg. Kveldsprogram.
- Målgruppe: Bønder.
- Kursstad: Mo
- Kursansvarleg: Knut Vebjørnsen
- Kurslengde: 2 dagar
- Deltakartal: 12
- Pris: Kr 1.800,- inkl. lunsj og kveldsprogram
- Tid: 23.-24. mars 2010
- Tilskipar: Mo og Jølster vidaregåande skule
- Påmeldingsfrist: 1. mars 2010**
- Påmelding til: Mo og Jølster VGS tlf. 57 65 64 40 / paamelding.mojo@sfj.no

Sogn Jord- og Hagebruksskule (SJH) 2009/2010

Sogn Jord- og Hagebruksskule ligg i Aurland kommune og har i dag desse ordinære tilboda:

- Vg2 Landbruk og gartnarnæring, økologisk
- Vg3 Landbruk, økologisk

Kompetansenavet Vest for lokal matproduksjon ligg ved skulen. Kompetansenavet Vest bidreg med støtte til kurs og studieturar som vert arrangert med samarbeidande institusjonar
Sjå meir på heimesida: www.kompetansenavet.no

Påmelding til alle kurs og seminar på SJH:

Sogn Jord- og Hagebruksskule, 5745 Aurland

Telefon: 57 63 26 50

E-post: paamelding.sjh@sfj.no

Sjå meir på heimesida vår: www.sjh.vgs.no

NETTVERK:

ERFARINGSNETTVERK FOR KJØTVERKSEMDER

- Mål:** Nettverksbygging skal gje motivasjon, kunnskapsdeling og auka gjennomføringskraft i møte med utfordringar verksemda står ovanfor. Sentralt står HACCP og systematikk i eiga forretningsutvikling. Tilpassast kursdeltakares behov for å lykkast betre.
- Kursinnhald:** Småskala kjøttforedlingsverksemdar som er i gang. Deltakarane bør ha grunnleggjande kunnskar om foredling av kjøtt.
- Målgruppe:** Hjøa produsentar i Hordaland og Sogn og Fjordane.
- Kursstad:** Fag- og prosessleiar Astrid Nørsterud, Brander AS og Lene Scobie, prosjektleiar bransjestandard Kjøtt, Hanen
- Praktisk ansv.:** 3–4 to-dagars/evt. heildags arbeidsseminar gjennom 2009 og 2010
- Kurslengde:** 6–8 bedrifter
- Deltakartal:** Kr 6.000 inkl. kost, overnatting kjem i tillegg
- Pris:** 7.–8. september 2009 (første samling)
- Tid:** Sogn Jord- og Hagebrukskule og Hagen/KLF i samarbeid med Kompetansenavet Vest
- Tilskipar:** **Påmeldingsfrist: SNARAST**
- Påmelding til:** Lene Scobie, Hanen
tlf. 977 54 410 /
lene@hanen.no

KURS: 15

SOPPDAG

- Mål:** Få kunnskap om sopp og bruk av sopp.
- Kursinnhald:** Sortar/kulturar, erfaringsutveksling, sopp i mat/matlaging
- Målgruppe:** Personar som ynskjer å bruke sopp i matlaging og få kunnskap om sopp i naturen som er eigna i mat.
- Kursstad:** Sogn Jord- og Hagebruksskule, Aurland.
- Kurslærar:** Inger Lise Østmoe, Norsopp. www.norsopp.no
- Kurslengde:** 10 timar
- Deltakartal:** 16
- Pris:** Kr 750,- inkl. kost
- Tid:** 24. september 2009
- Tilskipar:** Sogn Jord- og Hagebrukskule i samarbeid med Kompetansenavet Vest
- Påmeldingsfrist:** 7. september 2009
- Påmelding til:** Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 /
paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 16

MJØLKESYREKONSERVERING AV GRØNSAKER OG KJØT

- Mål: Deltakarane skal få kunnskap slik at dei kan utvida produksjonen sin med gode, stabile, mjølkesyregjæra produkt.
- Kursinnhald: Kjemiske prosessar, ernæringsmessig kvalitet, praktisk utføring, lagring, bruksområde, råvarekvalitet, økologiske råvarer/produksjon.
- Målgruppe: Målgruppa er serveringsverksemdar, spekematprodusentar og grønsaksprodusentar som vil byrje foredling.
- Kursstad: Sogn Jord og Hagebruksskole
- Kurslærar: Tom Boersma, Magnhild Dyrdal, Johnny Laupsa-Borge
- Kurslengde: 1 dag
- Deltakartal: 12
- Pris: Kr 950,- inkl. lunsj og produktprøver
- Tid: 2. oktober 2009
- Tilskipar: Sogn Jord- og Hagebruksskule i samarbeid med Kompetansenavet Vest
- Påmeldingsfrist: 11. september 2009**
- Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 17

KULTURLANDSKAPSPLEIE – PRAKTISK SKJØTSEL

- Mål: Bruk av kulturlandskapet i lokal næringsutvikling.
- Kursinnhald: Skjøtelsplanar, beitedyr og gjerdehald, samarbeid grunneigar og reiseliv/andre.
- Målgruppe: Bønder og andre som har interesse for bruk og stell av kulturlandskapet.
- Kursstad: Sogn Jord- og Hagebruksskule, Aurland.
- Praktisk ansv.: Ressurssenteret ved SJH
- Kurslengde: 16 timar (2 dagar)
- Deltakartal: 16
- Pris: Kr 1.800 inkl. kost og losji
- Tid: 29.–30. oktober 2009
- Tilskipar: Sogn Jord- og Hagebruksskule
- Påmeldingsfrist: 10. oktober 2009**
- Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 18

BAKING I VEDFYRT BAKAROMN

- Mål:** Gje deltakarane auka kunnskap om bruk av vedfyrt bakaromn og om ulike mjølkvalitetar, og gjera dei i stand til å utvikle verksemd og produkt.
- Kursinnhald:** Metodar og praktisk bruk av bakaromn. Teori om mjøl som råvare.
- Målgruppe:** Småskala bakarar og serveringsverksemder som har, eller planlegg å bruke vedfyrt bakaromn, eller som har bruk for meir kunnskap om mjølkvalitet.
- Kursstad:** Flåm (hjá Jorunn Heggdal / Flåm Oppleving A/S)
- Kurslærer:** Morten Schakenda
- Kurslengde:** 16 timar
- Deltakartal:** 10
- Pris:** Kr 1.800,- inkl. kost
- Tid:** 25.–26. oktober 2009
- Tilskipar:** Sogn Jord- og Hagebruksskule i samarbeid med Kompetansenavet Vest

Påmeldingsfrist: 2. oktober 2009

Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

MODULKURS: LOKAL FOREDLING OG OMSETNING AV MJØLK, DEL 1

- Mål:** Formidle kunnskap om mjølkeforedling for at deltakarane skal kunne starte eiga verksemd med mjølkeforedling.
- Kursinnhald:** Emne: Mjølkekjemi og -mikrobiologi, syrekultur, hygiene, teoretisk og praktisk ysteteknologi for mjølkeprodukt (yoghurt, kremost, camembert, blåost, salatost, halvfast ost, trad. geitost, brunost, gamalost, pultost, rømme, smør og gomme), salting og mogning, matregelverket, registrering/godkjenning, merking og emballasje, bygging/modernisering av ysteri, romløysing, materialval, val av utstyr, ernæring, omsetning og forretningsdrift.
- Målgruppe:** Mjølkeprodusentar over heile Noreg med interesse for foredling av upasteurisert mjølk. Dei som er med på kurset må ha grunnleggjande kunnskapar om ysting (innføringskurs e.l.).
- Kursstad:** Sogn Jord- og Hagebruksskule
- Kurslærer:** Pascale Baudonnel, Ragnhild Nordbø m.fl.
- Deltakartal:** 12
- Pris:** Kr 8.000,- inkl. kost og losji
- Tid:** 4.–12. november 2009
- Tilskipar:** Norsk Gardsost og Sogn Jord- og Hagebruksskule i samarbeid med Kompetansenavet Vest

Påmeldingsfrist: 9. oktober 2009

Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 19

TRYGGE MJØLKEPRODUKT – NASJONALE RETNINGSLINER

- Mål: Lage tilpassa HACCP-planar i småskala mjølkeforedlingsverksemdar for å sikre trygg produksjon og tilfredsstillende hygieneregelverket.
- Kursinnhald: Nytt hygieneregelverk. Mikrobiologiske og andre problem i mjølkeprodukt. Nasjonale retningslinjer for småskala mjølkeforedling. Oversyn over produksjonar. Tilpassing til eigen produksjon.
- Målgruppe: Småskala mjølkeforedlarar som treng hjelp til å dokumentere trygg produksjon.
- Kursstad: Sogn Jord- og Hagebruksskule
- Kurslærar: Pascale Baudonnel og Ragnhild Nordbø
- Kurslengde: 2,5 dagar
- Pris: Kr 2.500,- inkl. kost, losji og kursmaterieill
- Tid: 16.–18. november 2009
- Tilskipar: Norsk Gardsost og SJH i samarbeid med Kompetansenavet Vest
- Påmeldingsfrist: 15. oktober 2009**
- Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

STUDIETUR:

STUDIETUR I NEDERLAND OG BELGIA – Ølbrygging og landbruk

- Mål: Gi nybyrjarar og erfarne produsentar av øl eit fagleg løft, gi inspirasjon og visa moglegheiter til utvikling av eiga bedrift.
- Målgruppe: Mikrobryggeri og småskala produsentar som driv eller vil driva med ølbrygging i samband med turisme.
- Studieturstad: Turen startar i Amsterdam og endar opp i Brussel
- Turansv.: Yvonne Tonnaer Christensen, tlf. 61 34 35 69 / yvonne.tonnaer@gmail.com
- Turlenge: 7 dagar
- Deltakartal: Min. 12 deltakarar
- Tid: 24.–30. november 2009
- Pris: Kr 7.500,- inkl. overnatting og mat, ølbryggingskurs, reiseleiar/tolk og lokal transport
- Tilskipar: Valdres Bonde- og småbrukarlag og Kompetansenavet Vest / SJH
- Påmeldingsfrist: 20. september 2009**
- Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 20

SLAKTEKURS PÅ MOBILSLAKT

- Mål: Utnytte moglegheitene som ligg i lokal slakting og foredling.
- Målgruppe: Produsentar som ynskjer å nytta Mobilslakt (www.mobilslakt.no).
- Kursstad: Mobilslakt, Aurland
- Praktisk ansv.: Ressurssenteret ved SJH
- Kurslengde: 1 dag
- Pris: Kr 700,- inkl. lunsj
- Tid: Hausten 2009 (blir lagt ut på www.sjh.vgs.no når dato er fastsett)
- Tilskipar: Sogn Jord- og Hagebruksskule og Mobilslakt
- Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 21

ØKOLOFT I SAUEHALDET

- Mål: Stimulere til omlegging til økologisk sauehald.
Målgruppe: Bønder/produsentar som vurderer å legge om eller er i ein omleggingsfase.
Kursstad: Sogn Jord- og Hagebruksskule, Aurland
Praktisk ansv.: Ressurssenteret ved SJH
Kurslengde: 1 dag
Deltakartal: 20
Pris: Kr 250,- inkl. lunsj
Tid: Hausten/vinteren 2009
(blir lagt ut på www.sjh.vgs.no når dato er fastsett)
Tilskipar: Sogn Jord- og Hagebruksskule og «ØkoLøft Indre Sogn – Aurland»
Påmeldingsfrist: Ikkje fastsett
Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 22

ØKOLOGISK MJØLKEPRODUKSJON MED GEIT

- Mål: Stimulere til omlegging til økologisk mjølkeproduksjon.
Målgruppe: Mjølkeprodusentar som vurderer å legge om eller er i ein omleggingsfase.
Kursstad: Sogn Jord- og Hagebruksskule, Aurland
Kurslengde: 1 dag
Pris: Kr 250,- inkl. lunsj
Tid: Vinteren 2010 (blir lagt ut på www.sjh.vgs.no når dato er fastsett)
Tilskipar: Sogn Jord- og Hagebruksskule og «ØkoLøft Indre Sogn – Aurland»
Påmeldingsfrist: Ikkje fastsett
Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 23

INNFØRING I YSTING AV RÅ MJØLK

- Mål: Formidle grunnleggande kunnskap om mjølkeforedling, slik at del-takarane er i stand til å starte med foredling på garden eller stølen.
Kursinnhald: Innføring i ysting i teori og praksis. Kvitost, gamalost, kremost, brunost og yoghurt. Det vert ysta av upasteurisert mjølk.
Målgruppe: Bønder over heile landet som har planar om å starte opp med mjølkeforedling på garden eller stølen. Ingen krav til forkunnskapar.
Kursstad: Sogn Jord- og Hagebruksskule, Aurland
Kurslærar: Pascale Baudonnel
Kurslengde: 35 timar (kveld + 4 dagar)
Deltakartal: 12
Pris: Kr 4.000,- inkl. kost og losji
Tid: 26.–30. januar 2010
Tilskipar: Sogn Jord- og Hagebruksskule i samarbeid med Komp.navet Vest
Påmeldingsfrist: 16. desember 2009
Påmelding til: Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

NETTVERK: ERFARINGSNETTVERK FOR KJØTVERKSEMDE, FOR VIDAREKOMNE OG STØRRE VERKSEMDE

- Mål:** Auka lønnsemd i kvar einkilde verksemd ved å ta utgangspunkt i den einkilde verksemd sine utfordringar.
- Kursinnhald:** Praktisk retta erfaringsgruppe for å auke bevisstleik og kunnskap om strategi – og utviklingsprosessar, bevisstgjere verksemda om eiga situasjon.
- Målgruppe:** Lokale kjøttforedlingsverksemdar som er i gang. Ca. halve gruppa vil vere representert av større kjøtverksemdar.
- Kursstad:** Hjøa produsentar i Hordaland og Sogn og Fjordane.
- Praktisk ansv.:** Fag- og prosessleiar Astrid Nørsterund. Brander AS og Bjørn-Ole Juul-Hansen, Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund (KLF).
- Kurslengde:** Fire 1–2 dagars samlingar/ studieturar over ein 16–18 mnd periode 6–8
- Deltakartal:** Kr 16.000,- (Rabatt kan bli gitt)
- Pris:** 1. samling i veke 3, 2010
- Tid:** Sogn Jord- og Hagebruksskule og Hanen/KLF i samarbeid med Kompetansenavet Vest
- Tilskipar:**
- Påmeldingsfrist:** **4. desember 2009**
- Påmelding til:** Lene Scobie, Hanen.
Tlf. 977 54 410 / lene@hanen.no

KURS: 24 ØLBRYGGING. INKLUDERT FOKUS PÅ VERTSKAPSROLLA

- Mål:** Profesjonalisera etablerte produsentar og å gje dei eit fagleg løft slik at dei kan henta ut sitt potensiale kvalitativt og økonomisk.
- Kursinnhald:** Historie, ingrediensar, bryggeprosess, regelverk. Vitje mikro-bryggeri.
- Målgruppe:** Lokale produsentar som driv med ølbrygging i samband med turisme på garden.
- Kursstad:** Sogn Jord- og Hagebruksskule, Aurland.
- Kurslærer:** Sjur Hermann Rørlien
- Kurslengd:** 2,5 dagar
- Deltakartal:** Inntil 10
- Pris:** Kr 2.600,- inkl. kost, overnatting kjem i tillegg
- Tid:** 4.–6. februar 2010
- Tilskipar:** Sogn Jord- og Hagebruksskule i samarbeid med Kompetansenavet Vest
- Påmeldingsfrist:** **14. januar 2010**
- Påmelding til:** Ressurssenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

MODULKURS: LOKAL FOREDLING OG OMSETNING AV MJØLK, DEL 2

- Mål:** Deltakarane skal få kunnskap om mjølkeforedling slik at dei skal kunne starte eiga verksemd med mjølkeforedling.
- Kursinnhald:** Del 2 av kurs som starta i haust.
- Kursstad:** Sogn Jord- og Hagebruksskule.
- Kurslærar:** Pascale Baudonnel og Ragnhild Nordbø
- Kurslengd:** 5 dagar
- Deltakartal:** 12
- Pris:** Kr 4.500,- inkl. kost og overnatting
- Tid:** 1.–5. mars 2010.
- Tilskipar:** Sogn Jord- og Hagebruksskule i samarbeid med Kompetansenavet Vest
- Påmeldingsfrist:** **25. januar 2010**
- Påmelding til:** Ressurscenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

STUDIETUR: STUDIETUR TIL FRANKRIKE OM OST

- Mål:** Målet med turen er å gje deltakarane kunnskapar og idear til vidareutvikling av eiga verksemd. Det blir fokus på modning.
- Turinnhald:** Syna gode, praktiske døme på småskala mjølkeforedling og modning av ost.
- Målgruppe:** Småskala mjølkeforedlingsverksemdar som er i gang eller har seriøse planar om å koma i gang.
- Turansvarleg:** Pascale Baudonnel er turleiari, tolk og fagleg ansvarleg for turen.
- Reisemål:** Midt- og Aust-Frankrike
- Kurslengd:** 6 dagar + 2 reisedagar
- Deltakartal:** 16
- Pris:** Ikkje fastsett
- Tid:** Veke 11, mars 2010
- Tilskipar:** Sogn Jord- og Hagebruksskule og Norsk Gardsost i samarbeid med Kompetansenavet Vest
- Påmeldingsfrist:** **1. desember 2009**
- Påmelding til:** Ressurscenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 25

ØKOLOGISKE/VILLE URTER I MAT OG SOM MEDISIN

Mål: Få kunnskap om dyrking, og bruk av økologiske/ville urter.
 Kursinnhald: Dyrking, hausting, bruk av økologiske/ville urter.
 Målgruppe: Personar/bedrifter som ynskjer å bruke urter i matlaging m.m. og å lære om urter i medisin.
 Kursstad: Sogn Jord- og Hagebruksskule, Aurland.
 Kurslengde: 16 timar (2 dagar)
 Deltakartal: 16
 Pris: Kr 1.800,- inkl. kost og losji
 Tid: 22.–23. april 2010
 Tilskipar: Sogn Jord- og Hagebruksskule i samarbeid med Kompetansenavet Vest

Påmeldingsfrist: 1. april 2010
 Påmelding til: Ressursenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

KURS: 26

KOMPOST OG MATJORDLAGET VÅRT

Kursinnhald: Å lære om kompostering, første steg i omlegging til økologisk landbruk.
 Målgruppe: Bønder og andre som vil lære meir om kompostering og matjordlaget vårt.
 Kursstad: Sogn Jord- og Hagebruksskule, Aurland.
 Praktisk ansv.: Ressursenteret ved SJH
 Kurslærer: Tilsette ved Sogn Jord- og Hagebruksskule
 Kurslengde: 24 timar (2 dagar + 1 dag)
 Deltakartal: 16
 Pris: Ikkje fastsett
 Tid: Mai 2010 (2 dg) og september 2010 (1 dg)
 Tilskipar: Sogn Jord- og Hagebruksskule

Påmeldingsfrist: 15. april 2010
 Påmelding til: Ressursenteret ved SJH på tlf. 57 63 26 50 / paamelding.sjh@sfj.no

Forsøksringen Sogn og Fjordane

2009/2010

15. april 2007 vart Forsøksringen Sogn og Fjordane skipa. På same tid vart Ytre Fjordane forsøksring, Nordfjord forsøksring, Sunnfjord forsøksring, Indre Sogn forsøksring og Ytre Sogn forsøksring historie. Forsøksringen tilbyr medlemmene tenester innan dyrking av grovfôr, frukt, bær og grønsaker, økologisk landbruk, planlegging av driftsbygningar, miljøplanar m.m. Dei tilsette vil framleis ha kontor slik det var før fusjonen.

Forsøksringen arrangerer mange markdagar rundt om i heile fylket kvart år.

Nærmare opplysningar om kursa og påmelding:

Dagleg leiar: Åse Leirgulen

Tlf. 909 67 726

E-post: sofnogfjordane@lfr.no

Boks 181, 6701 Måløy

Bank: 3705.12.47869 - Org.nr. 991 742 735

KURS: 27

GRØFTING, PROFILERING OG DYRKING

Kursinnhold: Sette fokus på viktige emne innan jordvedlikehald/drenering. Forelesing og synfaring i felt.

Målgruppe: Bønder

Kursstad: Indre Sunnfjord

Kursansvarleg: Samson Øpstad/Arve Arstein

Kurslengde: 13 timar

Deltakartal: 15

Pris: Kr 1000,-

Tid: 13.–14. oktober 2009

Tilskipar: Norsk Landbruksrådgiving Sogn og Fjordane i samarbeid med Bioforsk Vest Fureneset

Påmeldingsfrist: 1. oktober 2009

Påmelding til: Norsk Landbruksrådgiving Sogn og Fjordane, tlf. 994 70 161 / sognogfjordane@lfr.no

KURS: 28

FAGKURS FOR SAUEHALDARAR

Kursinnhold: Fokus på viktige emne innan sauehaldet. Økonomi, føring, helse og avl.

Målgruppe: Bønder, noverande og framtidige sauebønder.

Kursstad: Førde eller Skei

Kursansvarleg: Johannes Nedrebø

Kurslengde: 12 timar

Deltakartal: 100

Pris: Kr 1000,-

Tid: 15.–16. januar 2010

Tilskipar: Nortura

Påmeldingsfrist: 4. januar 2010

Påmelding til: Nortura Førde, tlf. 905 71 243 / johannes.nedrebo@nortura.no

KURS: 29

GROVFØRDIRKING - FOKUS PÅ FØRKVALITET, GJØDSLING OG ØKONOMI

Kursinnhald: Sette fokus på viktige emne innan grovførdyrkinga. Korleis dyrke fôr som gir grunnlag for høg mjølkeproduksjon og god tilvekst i kjøpproduksjonen (storfe og småfe). Gjødslingsøkonomi og fôr-kvalitet.

Målgruppe: Bønder
Kursstad: Fleire kurs i heile fylket.
Kursansvarleg: Lokal rådgjevar i NLR
Kurslengde: 12 timar
Deltakartal: 10
Pris: Kr 1000,-
Tid: Vinteren 2010
Tilskipar: Norsk Landbruksrådgiving Sogn og Fjordane

Påmeldingsfrist: 1. november 2009

Påmelding til: Norsk Landbruksrådgiving Sogn og Fjordane, tlf. 994 70 161 / sognogfjordane@lfr.no

KURS: 30

INTEGRERT FRUKTDYRKING

Kursinnhald: Integrert fruktdyrking, skadedyr, nyttedyr, samspel.

Målgruppe: Fruktdyrkarar
Kursstad: Leikanger og Balestrand
Kursansvarleg: Olav Sørum
Kurslengde: 6 timar
Deltakartal: 10
Pris: Kr 600,-
Tid: Vinteren 2010
Tilskipar: Norsk Landbruksrådgiving Sogn og Fjordane

Påmeldingsfrist: 1. november 2009

Påmelding til: Norsk Landbruksrådgiving Sogn og Fjordane, tlf. 994 70 161 / sognogfjordane@lfr.no

KURS: 31**BEITEBRUK OG KULTURLANDSKAP**

Kursinnhald: Bruk av innmarksbeite og kulturbeite. Stell av beite, føeropptak og tilvekst m.m.

Målgruppe: Bønder
Kursstad: Ikkje avgjort
Kursansvarleg: Astrid Sandvik
Kurslengde: 12 timar
Deltakartal: 15
Pris: Kr 800,-
Tid: 2010
Tilskipar: Norsk Landbruksrådgiving
Sogn og Fjordane i samarbeid med Nortura

Påmeldingsfrist: 1. september 2009

Påmelning til: Norsk Landbruksrådgiving Sogn og Fjordane, tlf. 994 70 161 e/ sognogfjordane@ifr.no

KURS: 32**SKJERING I EPLE OG PÆRE**

Målgruppe: Fruktdyrkarar
Kursstad: Leikanger
Kursansvarleg: Olav Sørum
Kurslengde: 6 timar
Deltakartal: 10
Pris: Kr 600,-
Tid: 2010
Tilskipar: Norsk Landbruksrådgiving Sogn og Fjordane og Forsøksringen
Sogn og Fjordane i samarbeid med Nortura

Påmeldingsfrist: 1. november 2009

Påmelning til: Norsk Landbruksrådgiving Sogn og Fjordane, tlf. 994 70 161 sognogfjordane@ifr.no

VIL DU STARTE DI EIGA MATVERKSEMD?

Kompetansenavet Vest

Lokale mat- og serveringsbedrifter kan få fagleg hjelp gjennom Kompetansenavet. Noreg er delt inn i 5 Kompetansenav som utarbeider tilbod som kurs, seminar, nettverk, studieturar, hospitering og gi oppfølging av fagpersonar gjennom besøksordninga. Nokon av aktivitetane finn du i denne kurskatalogen.

Arbeidsområdet til Kompetansenavet Vest er Hordaland og Sogn og Fjordane. Kompetansenavet Vest har base på Sogn Jord- og Hagebrukskule i Aurland, men har aktivitetar rundt om i begge fylka.

Besøksordninga

Gjennom denne ordninga kan verksemda di få besøk av ein matfagleg eller forretningsfagleg person, og de vil såleis hjelpe bedrift di ved ulike problemstillingar dei står ovanfor. Det kan til dømes vera spørsmål knytta til utforming av godkjent produksjonslokale, produktutvikling, emballasje, marknadsføring og kalkylar. Eit slikt besøk er gratis for verksemda. Du kan få hjelp innan alle fagområde du må innom på veggen frå råvareproduksjon til ferdig pakka og selt produkt.

Ta kontakt for meir informasjon eller innspel. Tlf. 57 63 26 50.
Sjå www.kompetansenavet.no.

KATALOGEN ER SPONSA AV:

Tlf. 57 65 50 00 • www.fmsf.no

SOGN OG FJORDANE BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Tlf. 57 81 92 12

www.smabrukarlaget.no/fylke/sogn_fjordane

NORGES BONDELAG

Sogn og Fjordane Bondelag Tlf. 57 83 70 80
www.bondelaget.no/sognogfjordane

Felleskjøpet Agri BA
Sentralbord tlf. 03520
Ope 8-18 (10-15) • www.fk.no